

Sygn. akt III U 954/13

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym :

Przewodniczący: SSO Józef Pawłowski

Protokolant: st. sekr. sądowy Ewelina Kowalska

po rozpoznaniu w dniu 19 września 2013 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy R. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o emeryturę

na skutek odwołania R. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 21 maja 2013 r., **znak:** (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy R. P. prawo do emerytury w ustawowej wysokości począwszy od dnia 9 kwietnia 2013 r.,

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. na rzecz wnioskodawcy R. P. kwotę 60 zł (słownie: sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt III U 954/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 19 września 2013 r.

Decyzją z dnia 21 maja 2013 r. znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.odmówił wnioskodawcy R. P.prawa do emerytury.

W podstawie prawnej powołano art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

(Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

W uzasadnieniu wskazano, że Zakład odmówił przyznania emerytury, ponieważ do dnia 1 stycznia 1999 r. nie został udowodniony wymagany 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy – brak świadectw pracy wykonywania prac

w szczególnych warunkach. Zakład przyjął za udowodnione na dzień 1 stycznia 1999 r. okresy: nieskładkowe w wymiarze 3 miesiące i 26 dni; składkowe – 25 lat, 10 miesięcy i 11 dni; łącznie 26 lat, 2 miesiące i 7 dni.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył wnioskodawca R. P. wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie mu świadczenia emerytalnego.

Na uzasadnienie swojego stanowiska wnioskodawca podał, że od 1 października 1982 r. jest zatrudniony w Gospodarstwie (...), w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku traktorzysty, a tym samym wykonuje pracę w szczególnych warunkach. Pracodawca jednak odmawia wydania mu zaświadczenia stwierdzającego pracę w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

W uzasadnieniu wskazano w szczególności, że wnioskodawca nie przedstawił żadnego dokumentu potwierdzającego wykonywanie pracy w szczególnych warunkach, a ponadto z pisma Gospodarstwa (...) Sp. z o.o. z dnia 13 maja 2013 r. wyraźnie wynika, że akta osobowe wnioskodawcy nie dają podstaw do wystawienia świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy w Przemyślu – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca R. P., ur. dnia (...), w dniu 30 kwietnia 2013 r. złożył wniosek o emeryturę, zaznaczając w nim, iż nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Z dokumentacji dołączonej do wniosku wynika, że wnioskodawca jest nadal zatrudniony w Gospodarstwie (...) Sp. z o.o. w S. od 1 października 1982 r., w pełnym wymiarze czasu pracy. Z dniem zatrudnienia powierzono mu obowiązki traktorzysty.

Ponadto do ZUS wpłynęło pismo z dnia 13 maja 2013 r., w którym pracodawca Gospodarstwo (...) Sp. z o.o. wskazał, że po przeanalizowaniu akt osobowych nie ma podstaw do wystawienia świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach w przyszłości.

Na podstawie całości zgromadzonej w aktach rentowych dokumentacji, ZUS wydał zaskarżoną decyzję z dnia 21 maja 2013 r.

ZUS przyjął za udowodnione na dzień 1 stycznia 1999 r. okresy nieskładkowe w wymiarze 3 miesiące i 26 dni; składkowe – 25 lat, 10 miesięcy i 11 dni; łącznie 26 lat, 2 miesiące i 7 dni.

Dowód – akta emerytalne:

- wniosek emerytalny z dnia 30.04.2013 r.,
- zaświadczenie z dnia 8.03.2013 r. wydane przez Gospodarstwo (...) Sp. z o.o.,
- umowa o pismo z dnia 13.05.2013 r.,
- pracę z dnia 1.10.1982 r.,
- zaskarżona decyzja ZUS z dnia 21.05.2013 r.

Ponadto Sąd ustalił, że wnioskodawca jest zatrudniony od 1 października 1982 r. w Gospodarstwie (...) w S. jako traktorzysta. Praca w gospodarstwie tym opiera się głównie na transporcie ciągnikami. Gospodarstwo obejmuje obszar ok. 800ha.

Wiosną odbywa się zarybianie. Przy zarybianiu stawu ryby wozi się ciągnikiem, również przy odłowach się je zwozi ciągnikiem do magazynu.

W lecie odbywała się praca przy uprawie przysadek po zarybianiu oraz koszeniu.

Wnioskodawca woził ciągnikiem ziemię, karmę, nawozy rozwoził po stawach, kosił groble w jesieni i na wiosnę. Transportował obornik, kosił ciekły wodne, kanały, wywoził paszę na stawy hodowlane.

W zimie wożono ziemię, faszynę, wapno, wówczas bowiem naprawiano groble. Ziemię tę, wapno rozsiewało się siewnikiem podpiętym do ciągnika.

W zakładzie pracy było 4-7 ciągników. Jeżeli zepsuł się ciągnik wnioskodawca musiał go sobie naprawić, ale też pomóc przy naprawie innym, w zależności od usterki naprawa odbywała się też na kanale remontowym. Czas wykonywania tych czynności był różny, czasami trwał kilka godzin, a czasami dzień lub dwa na miesiąc, ale czasami też w poszczególnych miesiącach nie było potrzeby wykonywania takich prac, bo nie było żadnych usterek w ciągnikach.

Wnioskodawca posiada uprawnienia spawacza i zdarzało się sporadycznie, że musiał podjąć się wykonania prac spawalniczych.

Wnioskodawca pracował w pełnym wymiarze czasu pracy, zdarzało się również, że po 12-13 godzin.

Wnioskodawca do chwili obecnej pracuje jako kierowca ciągnika w tym gospodarstwie.

Dowód:

- akta osobowe wnioskodawcy,
- zeznania świadka W. W.,
- zeznania świadka A. K. (1),
- zeznania świadka J. S.,
- zeznania świadka T. K.,
- przesłuchanie wnioskodawcy.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów, których domniemanie prawdziwości wynika z art. 244 i nast. k.p.c., a ponadto ich wiarygodność nie została obalona przez żadną ze stron.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków W. W., A. K. (2), J. S. i T. K., a ponadto zeznaniom wnioskodawcy R. P., jako logicznym, spójnym, wzajemnie się uzupełniającym. Wynika z nich w szczególności, co należało do obowiązków wnioskodawcy w okresie zatrudnienia w Gospodarstwie (...).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy R. P. należy uznać za uzasadnione.

Na podstawie art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2 art. 184).

Zgodnie z art. 32 ust. 1 powołanej wyżej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 i 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3.

Przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się: okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (art. 32 ust. 1a pkt 1).

Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2).

Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (ust. 4 art. 32).

Przepisy dotychczasowe to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z § 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) - pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach określonych w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeśli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Ponadto według § 2 ust. 1 cyt. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych

w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach

lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy

na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac

w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

W myśl § 3 powołanego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej "wymaganym okresem zatrudnienia", uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat

dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi

do okresów zatrudnienia.

Istotą sporu w niniejszej sprawie była kwestia ustalenia,

czy wnioskodawca był zatrudniony, co najmniej 15 lat w warunkach szczególnych.

Organ rentowy uznał, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymuje się stażem ubezpieczeniowym w wymiarze: okresy nieskładkowe – 3 miesiące i 26 dni; składkowe – 25 lat, 10 miesięcy i 11 dni; łącznie 26 lat, 2 miesiące i 7 dni.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało natomiast, że wnioskodawca był zatrudniony w warunkach szczególnych

w Gospodarstwie (...) w S. w okresie od 1 października 1982 r. do 31 grudnia 1998 r., w pełnym wymiarze czasu pracy, jako traktorzysta.

Wskazane wyżej stanowiska wymienione zostały w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) w wykazie A, Dziale VIII – „W transporcie i łączności”, poz. 3– „Prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych” oraz w załączniku nr 1 do zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace

w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w wykazie A, Dziale VIII, poz. 3, pkt 1 – „kierowca ciągnika kołowego”.

Wprawdzie wnioskodawca sporadycznie musiał wykonywać czynności przy spawaniu, czy przy naprawie ciągników, która też odbywała się

na kanałach remontowych. Należy mieć jednak na uwadze, że zarówno prace spawacza, jak i mechanika na kanale remontowym są zaliczane do prac

w szczególnych warunkach, jako wymienione w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) w wykazie A, Dziale XIV – „Prace różne”, pod poz. 12 – „Prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym” oraz pod poz. 16 – „Prace wykonywane

w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych

lub szynowych”. Ponadto jednak czynności te miały charakter jedynie wypadkowy. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 kwietnia 2012 r. sygn. II UK 233/11 stwierdził nawet, że jeśli czynności wykonywane w warunkach nienarazających na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia mają charakter incydentalny, krótkotrwały, uboczny w stosunku do czynności podstawowych kwalifikowanych jako praca w szczególnych warunkach,

to nie ma podstaw, aby tej pracy nie zaliczać do okresu uprawniającego

do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Ponadto istotnym jest, iż w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodniane wszelkimi dowodami przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego, w tym również zeznaniami świadków i stron.

W postępowaniu wszczętym odwołaniem od decyzji organu rentowego Sąd kieruje się regułami dowodzenia określonymi w art. 227-309 k.p.c., zwłaszcza że w przepisach regulujących postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (art. 477⁸ i nast. k.p.c.) nie ma jakichkolwiek odrębności lub ograniczeń. Przeciwnie, art. 473 § 1 k.p.c. stanowi,

że w sprawach z tego zakresu nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron, co oznacza,

że fakty, od których uzależnione jest prawo do emerytury i renty

oraz wysokość tych świadczeń, mogą być wykazywane wszelkimi środkami dowodowymi, w tym także zeznaniami świadków i stron.

Z poczynionych wyżej ustaleń wynika, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. wykazał łącznie ponad 15 lat pracy w warunkach szczególnych, a tym samym spełnił wszystkie przesłanki niezbędne do przyznania mu prawa do emerytury w świetle wyżej powołanych przepisów.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca,

w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

W niniejszej sprawie wnioskodawca wszystkie przesłanki do nabycia świadczenia spełnił od dnia 9 kwietnia 2013 r., a więc z dniem ukończenia 60 roku życia.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

w związku z powołanymi wyżej przepisami prawa orzeczono, jak w punkcie

I sentencji wyroku.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie przepisów art. 98, art. 99 i art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t. j. Dz. U. z 2013 r. Nr 490).